

010000, Нұр-Сұлтан, Парламент Мәжілісі
20 __ жылғы «__» _____
№ _____

010000, Нұр-Сұлтан, Мажилис Парламента
«__» _____ 20 __ года

2021ж. 16 маусымда жарияланды

Қазақстан Республикасы
Премьер-Министрінің
орынбасары
Е.Л. Тоғжановқа

ДЕПУТАТТЫҚ САУАЛ

Құрметті Ералы Лұқпанұлы!

Ағымдағы жылы мектеп түлектері Ұлттық Бірыңғай Тестіні жаңа форматта тапсыруда. Бейнекамераларды орнату және «прокторинг» жүйесінің арқасында білім министрлігі тестілеу процесін ашық түрде өткізуде.

Сонымен қатар, биыл түлектер қажет болған жағдайда тестіні қайта тапсыруға мүмкіндік алды.

Мұның бәрі жақсы және дұрыс шаралар, бірақ ата-аналар ҰБТ-ны қайта тапсыру мерзімінің белгісіздігіне байланысты депутаттарға жүгінді.

Белгілі болғандай, бұл мерзім нормативті түрде анықталмаған, тек ауызша тамыз айының соңы деп аталды.

Өткен оқу жылы қашықтықтан оқыту және осыған байланысты стресстік жағдайлар, түлектер көрсеткіштерінің нашарлауына ықпал еткенін атап өткен жөн.

Мысалы, тек 15 маусымдағы тестілеуде **160 мыңға жуық тестіленушінің 60 мыңнан астамы немесе 40% пайызы** шекті еңсере алмаған, ал 1200-ге жуық түлек тестілеуге мүлдем жіберілмеген.

Сонымен бірге, колледж түлектері мен ҰБТ-ны тапсырғысы келетін басқа да талапкерлер тұрғылықты жері бойынша тестілеу орталықтарындағы орындардың тапшылығына байланысты қиындықтарға тап болады.

Бұл балалардың көпшілігі мектепте жақсы көрсеткіштерге ие болды жәнетесттің нашар нәтижелерін өте ауыр қабылдады. Отбасылардың көпшілігі мемлекеттік органдарды, қашықтықтан оқытудың төмен сапасын кінәләп, наразалық білдіруде.

Мұндай шағымдар үшін объективті негіздер бар екенін мойындау керек.

Сонымен қатар, көптеген ата-аналар балаларының осы алғашқы үлкен сәтсіздікке реакциясы туралы алаңдаушылық білдіруде. Кешегі сәтті және үмітке толы түлектер, эмоционалды күйзелісті сезінеді, ата-аналары мен табысты сыныптастарының алдында ұятқа қалуда.

Өткен жылдардың статистикасына сүйенсек, қаншатүлек стресске төтеп бере алмай, төтенше шараларға барды. Құдай сақтасын одан.

Сонымен бірге, бұл балалар қылмыскер емес және қоғам алдында ешқандай кінәлі емес.

Лайықты білім алуға және өмірде жетістікке жетуге деген ниеттері бар жастарымызды табандылықпен жігерлендірген дұрыс болар еді.

Тарихта алғашқы емтиханды сәтсіз аяқтаған, бірақ өмірде үлкен биіктерге жеткен табысты мемлекет қайраткерлері мен кәсіпкерлердің көптеген мысалдары бар. Айта кетсек, әлемдегі ең бай адамдардың бірі «Али баба» Дүниежүзілік сауда интернет жүйесін жасаушы Джек Ма - 10 рет (!) университетке түсу емтихандарын тапсыра алмапты.

Ал ұлы ғалым, салыстырмалық теориясының авторы Альберт Эйнштейн, мектепте топас оқушы деп есептелген.

Иә, кейбір балалардың талантын, көпшілік жүре бара байқайды. Алысқа бармай-ақ, өз мақтанышымыз Димаш Құдайберген де соған айқын дәлел.

Сондықтан біздің түлектеріміздің алдында есік жабудың қажеті жоқ. Олардың арасында болашақ ғұламалар мен әйгілі азаматтар бар болуы мүмкін.

Сонымен қатар, егер ҰБТ-ны қайта тапсыру тамыз айына тағайындалса, ол талапкерлерді жазғы демалыстан айырады. Күш пен эмоцияны қалпына келтірудің орнына, олар барлық жаз айларында оқулықтарды бұрмалап, тапсырмаларды орындайды.

Кейбір отбасылар елдегі жағдайдың жақсаруын пайдаланып, жазғы демалысқа жолдама сатып алды. Енді олардың балалары белгісіздікке тап болады, сондықтан ата-аналар оларды осындай көңіл-күйде жалғыз қалдыруға бата алмай, демалыстан бас тартуға мәжбүр болады.

Көптеген шетелдік жоғары оқу орындары біздің түлектерімізді ҰБТ-сыз, өз ережелері бойынша қабылдайтынын да ескеру қажет. Қайта тапсырудың алшақтауының әсері, кейбір талапкерлердің Қытай, Латвия, Чехия, Венгрия, Украина және тағы басқа елдердің университеттеріне түсуге мәжбүрлейді. Ресейдің бірқатар жоғары оқу орындары жылдың басынан, ең жақсы оқушыларды шақыра бастады, сол себепті мыңдаған дарынды балалар Қазақстаннан ҰБТ-ға дейін кетеді.

Осылайша, біз ҰБТ-ны қайта тапсырудың кешіктіруі ештеңемен негізделмеген және айқын тәуекелдерге алып келеді деп есептейміз.

Осыған байланысты, құрметті Ералы Лұқпанұлы, сізден шұғыл түрде білім министрлігіне қайта тестілеуді қысқа уақыт ішінде ұйымдастыруды және осы мәселені жеке бақылауға алуды тапсыруыңызды сұраймыз.

**Құрметпен,
«Ақ жол» фракциясының мүшелері**

**С. Ерубаев
А. Перуашев
Д. Еспаева
А. Әбілдаев
Е. Барлыбаев
Б. Дүйсембинов
А. Жұмабаева
Қ. Иса
А. Линник
Е. Өмірғали
М. Раманқұлов
А. Сембинов**

*Орынд.: Д. Түлешева
тел. 74-69-32*

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ПАРЛАМЕНТІ МӘЖІЛІСІНІҢ

Д Е П У Т А Т Ы

Д Е П У Т А Т

МАЖИЛИСА ПАРЛАМЕНТА
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

010000, Нұр-Сұлтан, Парламент Мәжілісі
20 __ ЖЫЛҒЫ «__» _____
№ _____

010000, Нур-Султан, Мажиліс Парламента
«__» _____ 20 __ года

Оғлашен 16 июня 2021 г.

**Заместителю
Премьер-Министра
Республики Казахстан
Тугжанову Е.Л.**

ДЕПУТАТСКИЙ ЗАПРОС

Уважаемый Ералы Лукпанович!

В текущем году выпускники школ сдают ЕНТ в новом формате. Благодаря установке видеокамер и системе «прокторинг», министерству образования удалось сделать процесс тестирования более открытым.

Кроме того, в этом году выпускники получили возможность повторной пересдачи тестирования в случае необходимости.

Все это хорошие и правильные меры, однако к депутатам обращаются родители по поводу неопределённости сроков пересдачи ЕНТ.

Как выясняется, эти сроки нормативно не определены, а устно им называют конец августа.

В этой связи необходимо отметить, что новый формат ЕНТ, дистанционное обучение на протяжении всего учебного года и вызванная этим стрессовая ситуация - способствовали ухудшению показателей выпускников.

К примеру, только 15 июня из порядка 160 тысяч тестируемых, **более 60 тысяч или почти 40% не смогли преодолеть порог**, около 1200 выпускников вообще не были допущены до тестирования.

Многие из этих детей имели хорошие показатели успеваемости в школе и крайне болезненно перенесли результаты тестов. Их семьи теперь винят государственные органы в низком качестве дистанционного обучения в предыдущий учебный год и вызванной этим неуверенности и нервозности детей, приведшей к срывам тестирования.

Вместе с тем, выпускники колледжей и другие желающие сдать ЕНТ испытывают проблемы с доступом к центрам тестирования по месту жительства.

В регионах им отказывают в сдаче ЕНТ по месту проживания и направляют в районные центры, где организованы пункты проведения ЕНТ, которые в свою очередь не могут принять их в связи с загруженностью.

Нужно признать, что объективные основания для таких претензий у них имеются.

Кроме того, многие родители высказывают опасения по поводу реакции своих детей на эту первую серьёзную неудачу. Вчерашние успешные и наполненные надеждами ученики замыкаются в себе, испытывают эмоциональный шок, стыд перед родителями и более успешными одноклассниками, обиду на организацию обучения и тестирования.

Все мы знаем статистику прошлых лет, сколько детей, не справившись со стрессом, пошли на крайние меры. Құдай сақтасын одан.

И откладывая для них возможность пересдать ЕНТ, реабилитироваться перед друзьями и близкими – система образования продевает и усиливает их страдания.

Не зря говорят: «Лучше ужасный конец, чем бесконечный ужас».

Между тем, эти дети не преступники и ни в чём не виноваты перед обществом, кроме своего желания получить достойное образование и добиться успеха в жизни.

И было бы правильным не терзать, а поощрять упорство нашей молодёжи.

История знает немало примеров успешных государственных деятелей и бизнесменов, проваливших первые экзамены, но достигших больших высот. Например, один из богатейших людей в мире, создатель и всемирной торговой интернет-системы «Али баба» Джек Ма - 10 раз (!) проваливал вступительные экзамены в университет. А великий учёный, автор теории относительности Альберт Эйнштейн долго считался в школе ограниченным и недалёким учеником.

Таланты иногда раскрываются не сразу: об этом говорит и путь, пройденный Димашем Кудайбергеном. Поэтому не нужно закрывать двери в будущее нашим выпускникам. Возможно, среди них будущие успешные и настойчивые руководители, и просто достойные люди.

Кроме того, если пересдача ЕНТ действительно будет назначена на август месяц – она лишит абитуриентов летнего отдыха. Вместо восстановления сил и эмоций, они будут все летние месяцы корпеть над учебниками, зубрить и муштровать задания.

Некоторые семьи, пользуясь улучшением ситуации, выкупили путевки на летний отдых. А теперь их дети оказываются в подвешенном состоянии, и многие родители не решатся оставить их одних в подавленном настроении.

А ведь многие не отдыхали и прошлым летом, в самый разгар пандемии.

И напротив, чем раньше дети пересдадут тесты, тем успешнее они смогут восстановиться к началу учебного года в вузах, либо определиться с другим выбором.

Необходимо учитывать и тот факт, что многие зарубежные вузы принимают наших выпускников школ без всякого ЕНТ, по собственным правилам.

Проволочка с пересдачей приведёт к тому, что некоторые абитуриенты не станут терять время, а уедут на подготовительные курсы при университетах Китая, Латвии, Чехии, Венгрии, Украины, других стран. А десятки российских вузов приглашают лучших школьников ещё зимой, и тысячи талантливых детей покидают Казахстан ещё до ЕНТ, в том числе желая избежать связанной с ним нервотрёпки.

Таким образом, мы считаем, что затягивание пересдачи ЕНТ ничем не обосновано и несет очевидные риски.

Абитуриентам, нуждающимся в повторном тестировании, важно дать возможность пересдачи ЕНТ уже в ближайшее время.

В этой связи, уважаемый Ералы Лукпанович, просим вас срочно дать поручение министерству образования организовать повторное тестирование в ближайшие недели и взять данный вопрос на личный контроль.

С уважением,

Депутаты фракции ДПК «Ак жол»

С. Ерубает
А. Перуашев
А. Абильдаев
Е. Барлыбаев
Б. Дюсембинов
Д. Еспаева
А. Жумабаева
К. Иса
А. Линник
Е. Өмірғали
М. Раманкулов
А. Сембинов